

ข้อสังเกต  
การประชุมสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ  
ครั้งที่ ๒/๒๕๖๐  
วันจันทร์ที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๐

เรื่องพิจารณา

ระเบียบวาระที่ ๓.๑ รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม  
เรื่อง การปฏิรูปด้านระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของประเทศ

ข้อสังเกตของสมาชิกในที่ประชุม

นายนิกร จำนง

๑. คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ควรกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) ให้มีความชัดเจน เพื่อป้องกันปัญหาการนำไปประยุกต์ปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในอนาคต ซึ่งจะช่วยให้การปฏิรูปด้านระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยเป็นไปอย่างถูกต้องตามแนวทางที่คณะกรรมการเสนอ และบรรลุวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปต่อไป

๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ควรมีการกำหนดวิสัยทัศน์ให้ชัดเจน และควรจัดตั้งหน่วยงานสำหรับติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานดังกล่าว เพื่อให้การปฏิรูปด้านระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมได้รับการตรวจสอบอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งจะช่วยเร่งรัดการดำเนินงานให้เกิดความรวดเร็ว ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิรูปด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยได้อย่างเป็นรูปธรรม

นายสุรจิต นาครทรรพ

๑. การปฏิรูปด้านระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือและบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้รัฐบาลควรให้ความสำคัญและผลักดันเรื่องดังกล่าวอย่างจริงจัง เพื่อให้การปฏิรูปประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายของการปฏิรูป ซึ่งจะเป็ปัจจัยส่งเสริมให้นักลงทุนต่างประเทศมีความเชื่อมั่นในระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

๒. การกำหนดให้มีการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) อาจเป็นการเพิ่มขึ้นตอนของระบบราชการและทำให้เกิดความล่าช้าในการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลต่อการตัดสินใจของนักลงทุนต่างชาติที่จะมาลงทุนในประเทศได้ ดังนั้น คณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปด้านการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ควรพิจารณาประเด็นดังกล่าวอย่างละเอียดและรอบคอบ เพื่อหามาตรการหรือแนวทางป้องกันไม่ให้เกิดความล่าช้าจากการเพิ่มขึ้นตอนทางราชการ ซึ่งจะทำการปฏิรูปดังกล่าวเกิดประโยชน์ต่อประเทศอย่างแท้จริงในทุกมิติ

### **นายดำรงค์ พิเดช**

หน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ควรกำหนดให้เป็นองค์กรอิสระ ไม่สังกัดหน่วยราชการใด ๆ เพื่อให้เกิดความเป็นอิสระในการดำเนินงาน และไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจครอบงำของนักการเมือง ซึ่งจะทำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

### **พลเอก เลิศรัตน์ รัตนวานิช**

๑. ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับรายละเอียดและขั้นตอนการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมกับประชาชน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง ตรงกัน ซึ่งจะลดการต่อต้านและการคัดค้านจากประชาชนในพื้นที่ และทำให้การดำเนินโครงการต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและภาคเอกชนเป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวมทั้งจะเป็นการสร้างเชื่อมั่นจากนักลงทุนต่างชาติ ซึ่งจะส่งผลยับยั้งเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

๒. การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นภาระงานที่มีความสำคัญและจำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีความสามารถเป็นจำนวนมาก ดังนั้น รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหามาตรการหรือแนวทางปรับโครงสร้างบุคคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว โดยควรเพิ่มอัตรากำลังหรือโยกย้ายเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นที่มีภาระงานน้อยมาช่วยปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งจะทำการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

### **พลเอก ธวัชชัย สมุทรสาคร**

๑. ภาครัฐควรมีการปรับปรุงกระบวนการพิจารณาคำขออนุมัติ/อนุญาต ในการดำเนินการจัดทำโครงการหรือการขอประกอบกิจการที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้มีความสะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น และควรจะมีชัดเจนในเรื่องของกระบวนการพิจารณาคำขออนุมัติ/อนุญาตว่า เจ้าของโครงการหรือผู้ยื่นคำขออนุญาตจะต้องดำเนินการตามระเบียบ ขั้นตอน ของทางราชการอย่างไรบ้าง เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวเป็นไปอย่างถูกต้อง

๒. ภาครัฐควรมีแผนระยะยาวในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่ภาคใต้ เช่น การขุดคลองขนาดใหญ่ เป็นต้น เพื่อให้เป็นช่องทางการระบายน้ำ และอาจใช้เป็นเส้นทางคมนาคมสำหรับขนส่งเรือสินค้า อันจะทำให้เกิดผลดีในด้านเศรษฐกิจต่อไป

๓. ภาครัฐควรมีแผนระยะยาวในการแก้ไขปัญหาน้ำท่วมในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เช่น การทำคันกั้นน้ำบริเวณอ่าวไทยหรือบริเวณพื้นที่ที่เป็นจุดเสี่ยงที่อาจจะเกิดน้ำท่วมขึ้นในอนาคต เป็นต้น

### **พลตำรวจโท สุวิระ ทรงเมตตา**

๑. ภาครัฐควรมีแผนการพัฒนาและปรับปรุงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) ตลอดจนวิธีการสรรหาบุคลากรให้เพียงพอและสอดคล้องกับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในส่วนของกรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กรมการผู้ชำนาญการหรือกรมการผู้เชี่ยวชาญนั้น ควรจะมีกรมการดังกล่าวให้เพียงพอครอบคลุมในทุก ๆ ด้าน และมีความรู้ความชำนาญในด้านนั้น ๆ อย่างแท้จริง อย่างไรก็ตาม ภาครัฐก็ควรให้ความสำคัญในเรื่องของการอบรมหรือให้ความรู้แก่ภาคเอกชนในเรื่องของการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะบริษัทหรือเอกชน ซึ่งทำหน้าที่ในการศึกษาและวิเคราะห์เรื่องดังกล่าว

๒. ภาครัฐควรมีการพิจารณาปรับปรุงเรื่องของค่าตอบแทนของคณะกรรมการและบุคลากร ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติหน้าที่ อันจะทำให้ การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการและบุคลากรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

๓. ภาครัฐควรมีการพิจารณาปรับปรุงแนวทางหรือกระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการ ผู้ชำนาญการ (คชก.) ในคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเสียใหม่ โดยจะต้องให้คณะกรรมการดังกล่าว พิจารณากำหนดขอบเขตและประเด็นที่สำคัญในการศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม แล้วให้เอกชน หรือผู้ยื่นคำขออนุญาตนำประเด็นที่ได้รับไปดำเนินการศึกษาและวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้ครบถ้วน เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความล่าช้าในกระบวนการพิจารณา ซึ่งคณะกรรมการจะต้องพิจารณาเรื่องดังกล่าวให้เป็นไป อย่างถูกต้องและรวดเร็ว และเมื่อได้มีการกำหนดประเด็นที่สำคัญต่าง ๆ ให้กับเอกชนหรือผู้ยื่นคำขออนุญาต ครบถ้วนจนเสร็จเรียบร้อยแล้ว และเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของคณะกรรมการแล้ว คณะกรรมการไม่ควรที่จะมี การกำหนดประเด็นการพิจารณาเรื่องใหม่เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่กำหนดไว้เดิมขึ้นมาอีก เพราะจะเป็น การสร้างภาระหรือค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมให้กับเอกชนหรือผู้ยื่นคำขออนุญาตเกินกว่าที่ควรจะเป็น

๔. ภาครัฐควรมีการพิจารณาเปลี่ยนแปลงรูปแบบหรือแนวทางในการจัดทำ การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) เสียใหม่ ซึ่งแต่เดิมกำหนดให้เอกชน หรือผู้ยื่นคำขออนุญาตเป็นผู้ดำเนินการจัดทำรูปแบบการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมแล้วเสนอต่อ คณะกรรมการผู้ชำนาญการ (คชก.) ในคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อให้คณะกรรมการดังกล่าว พิจารณาให้ความเห็นชอบ โดยเปลี่ยนเป็นให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการ (คชก.) เป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ หรือวิธีการการประเมินที่เป็นมาตรฐาน (Code of Practice : CoP) แทน เพื่อให้เอกชนหรือผู้ยื่นคำขออนุญาต นำหลักเกณฑ์ดังกล่าวไปใช้ในการจัดทำ การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยคณะกรรมการจะต้องกำหนด แนวทางหรือหลักเกณฑ์การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในโครงการหรือการประกอบกิจการในเรื่องต่าง ๆ ว่าจะต้องดำเนินการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเรื่องอะไรและอย่างไรบ้าง เพื่อให้มีความชัดเจน และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

### นายชูชัย ศุภวงศ์

๑. ภาครัฐควรมีการบัญญัติเรื่องของการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) ไว้ในกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์มาใช้เป็นแนวทาง ในการกำหนดนโยบายหรือแผนการพัฒนาในระดับชาติหรือในระดับพื้นที่ อันจะทำให้เกิดความเชื่อมโยง ทางด้านระบบนิเวศระหว่างมนุษย์ สัตว์ และป่าไม้ ได้อย่างสมดุล

๒. ตามข้อเสนอของคณะกรรมการที่ได้เสนอให้มีการนำเรื่องของการประเมินสิ่งแวดล้อม ระดับยุทธศาสตร์ มาใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาประเทศ โดยในระยะแรกได้กำหนดแผนการพัฒนา ประเทศไว้ ๗ ประเภทนั้น หากประเทศไทยได้มีการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ชาติไว้แล้วว่า จะผลักดันให้ ประเทศไทยเป็นแหล่งอาหารของโลก ภาครัฐจะมีแนวทางหรือวิธีการอย่างไร ในการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับ ยุทธศาสตร์ให้เกิดความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติที่มีอยู่เดิม

๓. หากมีการออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ ระเบียบ ปฏิบัติ แผนพัฒนาที่เหมาะสมและชัดเจน หรือมีการบัญญัติ เรื่องดังกล่าวไว้ในกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศแล้ว กลุ่มพื้นที่จังหวัดภาคใต้ ผังอันดามัน หรือพื้นที่จังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นทั้งแหล่งพื้นที่ท่องเที่ยวและแหล่งพื้นที่เชิงระบบนิเวศ ภาครัฐ

จะมีแนวทางหรือวิธีการในการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์อย่างไร รวมทั้งจะมีแนวทางในการอนุรักษ์พื้นที่ดังกล่าวอย่างไรให้เกิดความเหมาะสม และหากโครงการเดิมที่มีอยู่แล้ว ไม่เหมาะสม หรือไม่สอดคล้องกับผลการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ภาครัฐจะมีแนวทางหรือวิธีการในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวหรือไม่อย่างไร

### นายวันชัย สอนศิริ

๑. ตามข้อเสนอของคณะกรรมการในเรื่องของการดำเนินการในเชิงรุก ซึ่งมุ่งเน้นการสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และความตระหนักในเรื่องของการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) ให้กับประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนั้น เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมากประการหนึ่ง เพราะจะทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกิดความโปร่งใสในการปฏิบัติหน้าที่ และผลักดันให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการทำงานของหน่วยงานของรัฐได้

๒. การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ (คชก.) ในคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ควรจะมุ่งเน้นหรือให้ความสำคัญในเรื่องของระบบธรรมาภิบาล โดยเฉพาะกรรมการผู้ชำนาญการ ซึ่งทำหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบโครงการต่าง ๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ควรจะต้องพิจารณาโครงการเหล่านั้นด้วยความถูกต้องอย่างเป็นอิสระ และไม่ควรมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องที่กำลังพิจารณาอยู่ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เพื่อให้การพิจารณาของคณะกรรมการเป็นไปด้วยความโปร่งใส ชัดเจน เป็นธรรม สามารถตรวจสอบได้

### นางฉวีลวดี บุรีกุล

๑. ภาครัฐควรส่งเสริมและผลักดันให้มีการนำเรื่องของการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) มาใช้เป็นข้อมูลส่วนหนึ่งในการพิจารณากำหนดแผนยุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้นโยบายในการพัฒนาประเทศมีทิศทางที่ชัดเจนและแน่นอน ซึ่งการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Impact Assessment : EIA) จะต้องมีความสอดคล้องกับการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ด้วย

๒. ภาครัฐควรมีการพัฒนา ส่งเสริม หรือปฏิรูปท้องถิ่น หรือภาคประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวกับเรื่องของการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ และการวิเคราะห์ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยจะต้องพัฒนาท้องถิ่นให้มีศักยภาพ และส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว โดยเฉพาะในเรื่องของการจัดทำแผนหรือมาตรการการป้องกันหรือมาตรการการแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Mitigation Plan) ว่าจะมีการป้องกันหรือลดผลกระทบที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ อย่างไร และมีขั้นตอนหรือวิธีการดำเนินการอย่างไร

๓. ภาครัฐควรมีการนำระบบธรรมาภิบาลมาปรับใช้เป็นมาตรฐานด้านคุณธรรมจริยธรรมของคณะกรรมการผู้ชำนาญการ (คชก.) ในคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อให้การพิจารณาให้ความเห็นชอบของคณะกรรมการเกี่ยวกับเรื่องโครงการที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เกิดความโปร่งใส ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้

๔. ภาครัฐควรกำหนดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่ในการเผยแพร่ความรู้ หรือข้อมูลข่าวสาร หรือรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับการขออนุมัติ/อนุญาตโครงการต่าง ๆ ที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ให้กับประชาชนในพื้นที่ได้รับทราบ เพื่อให้ประชาชนสามารถตรวจสอบได้ โดยจะต้องให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเหล่านั้นได้อย่างง่ายดาย

๕. สำหรับโครงการที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง ภาครัฐควรให้ความสำคัญในเรื่องของการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมด้วย โดยจะต้องรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนในพื้นที่หรือให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาเรื่องดังกล่าว ซึ่งจะต้องมีการพิจารณาว่าพื้นที่ที่จะดำเนินโครงการนั้น มีความพร้อมหรือมีศักยภาพเพียงพอที่จะดำเนินการโครงการได้หรือไม่ อย่างไร ตลอดจนส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ วิถีชีวิต และวัฒนธรรมของคนในชุมชนหรือคนในพื้นที่ด้วยหรือไม่ อย่างไร เพื่อหาทางออกและลดความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต

### **นายวรวิทย์ ศรีอนันต์รักษา**

๑. ควร มี กระบวนการพิจารณาโครงการที่เป็นประเภทเดียวกันหรืออยู่ในบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกัน ในลักษณะการพิจารณาเชิงระบบหรือเชิงพื้นที่ (ไม่แยกเป็นแต่ละโครงการ) ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงศักยภาพในการรองรับเชิงพื้นที่ด้วย

๒. ควร กำหนด หลักเกณฑ์การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หรือร่วมเสนอแนะ แนวทางที่นำไปสู่การตัดสินใจโดยวิธีการจัดร่วมกัน หลายโครงการและให้มีกลไกการพิจารณากลับกรองและอนุญาตให้ดำเนินการโดยให้ชุมชนที่อยู่ในพื้นที่เป็นผู้ตัดสินใจ

๓. คณะกรรมาธิการฯ ควรให้ความสำคัญและเน้นให้กระบวนการจัดทำประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม มีการกำหนดกรอบเวลา การตั้งคำถามในการสำรวจความเห็น ข้อเสนอและกระบวนการพิจารณาตัดสินใจให้เหมาะสม เพื่อให้ได้คำตอบที่เป็นจริงและเป็นธรรมกับประชาชน ผู้ประกอบการและนักลงทุน เนื่องจากที่ผ่านมา พบว่า การกำหนดกรอบเวลา คำถาม ข้อเสนอและกระบวนการตัดสินใจต่าง ๆ เป็นอุปสรรคและไม่เป็นธรรมต่อประชาชน

### **นายอำพล จินดาวัฒนะ**

๑. การมีส่วนร่วมของประชาชนถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญและมีความจำเป็นมากต่อการพัฒนาหรือการคุ้มครองและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมของประเทศต่อไปในอนาคตเพราะการที่จะให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม จำเป็นจะต้องมีการให้ข้อมูลข่าวสารที่แท้จริงและถูกต้อง จึงควรกำหนดขั้นตอนการมีส่วนร่วมอย่างถูกวิธีและสอดคล้องกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของแต่ละพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ

๒. ควรเสริมสร้างขีดความสามารถของชุมชนต่อสิทธิขั้นพื้นฐานทั้งในกระบวนการการมีส่วนร่วมและการเข้าถึงข้อมูลของโครงการตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำรายงานจนถึงขั้นตอนการพิจารณาเห็นชอบรายงาน โดยการสนับสนุนงบประมาณ ในกรณีที่ชุมชนต้องการที่ปรึกษาทางวิชาการของชุมชน เพื่อทำหน้าที่ในการช่วยเหลือทางด้านวิชาการแก่ชุมชน และการเข้าร่วมเวทีรับฟังความคิดเห็นในขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. ควรผลักดันให้เกิดระบบประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ ตั้งแต่การกำหนดนโยบาย แผนและการพัฒนาระดับพื้นที่อย่างสอดคล้องกับศักยภาพในการรองรับและบริหารจัดการมลพิษของพื้นที่ รวมทั้งจัดให้มีระบบ กลไกและตัวชี้วัดผลกระทบทางสุขภาพจากสิ่งแวดล้อมและพัฒนาระบบวิเคราะห์ผลกระทบทางสังคมและผลกระทบทางสุขภาพ ตลอดจนให้มีการสำรวจประเมินผลกระทบโครงการพัฒนา โดยเฉพาะโครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระเบียบวาระที่ ๓.๒ รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม เรื่อง การปฏิรูปกฎหมาย ว่าด้วยการคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุข และร่างพระราชบัญญัติ จำนวน ๓ ฉบับ

๑. ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุข พ.ศ. ....
๒. ร่างพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....
๓. ร่างพระราชบัญญัติประกันสังคม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

### ข้อสังเกตของสมาชิกในที่ประชุม

#### นายกิตติ พิทักษ์นิตินันท์

ข้อสังเกตของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุข พ.ศ. ....

๑. ร่างพระราชบัญญัตินี้มุ่งเน้นให้ผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุขจากสถานพยาบาลของรัฐ มีสิทธิได้รับเงินชดเชยจากกองทุนคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุข แต่ผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุขจากสถานพยาบาลเอกชนไม่มีสิทธิได้รับเงินชดเชยจากกองทุน ดังนั้น เพื่อให้ผู้ได้รับผลกระทบได้รับสิทธิชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งระบบควรขยายให้ผู้ได้รับผลกระทบครอบคลุมถึงบุคคล ที่อยู่นอกกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กองทุนประกันสังคม และกองทุนสวัสดิการรักษายาพยาบาล ข้าราชการ ด้วย

๒. ควรมีหลักประกันและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้ให้หรือรับการบริการสาธารณสุขที่ก่อความเสียหาย เมื่อเข้าสู่กระบวนการตามร่างพระราชบัญญัตินี้แล้วจะไม่ต้องถูกฟ้องร้องคดีในภายหลัง

๓. มาตรา ๖ กำหนดให้ผู้ได้รับผลกระทบมีสิทธิได้รับเงินชดเชยจากกองทุน แต่มิให้ใช้บังคับกรณีที่เกิดขึ้นตามปกติธรรมดาของโรคนั้น แต่ในความเป็นจริงแล้วผู้รับบริการมักเข้าใจความหมายของคำว่า “ปกติธรรมดาของโรค” ไม่ตรงกับผู้ให้บริการ จนทำให้เกิดปัญหาบ่อยครั้ง จึงควรกำหนดรายละเอียดและขอบเขตของคำดังกล่าวให้ชัดเจนและเข้าใจถูกต้องตรงกันทั้ง ๒ ฝ่าย นอกจากนี้หากมีการกำหนดมาตรฐานตามมาตรา ๖ ไว้ชัดเจนก็จะส่งผลให้การพิจารณาจ่ายค่าชดเชยของคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการเกิดความเป็นธรรม

๔. ในวาระเริ่มแรก การคัดเลือกและแต่งตั้งกรรมการในคณะกรรมการคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุข ตามมาตรา ๗ (๓) (๔) (๕) ไม่ปรากฏหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ชัดเจน ในร่างพระราชบัญญัติ และยังให้กรรมการตามมาตรา ๗ (๑) (๒) ปฏิบัติงานไปพลางก่อน ซึ่งอาจเกิดความรู้สึกไม่โปร่งใสและเกิดความขัดแย้งจากสมาชิกวิชาชีพที่เกี่ยวข้องได้ ดังนั้น ควรกำหนดรายละเอียดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการคัดเลือกและแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา ๗ (๓) (๔) (๕) ให้มีความชัดเจน

๕. ควรกำหนดอำนาจหน้าที่คณะอนุกรรมการลั่นกรองการขอรับเงินชดเชยระดับเขต ตามมาตรา ๑๒ (๑) ให้มีความชัดเจน

๖. เงินกองทุนคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุขส่วนใหญ่มาจากผู้รับบริการเป็นหลัก ดังนั้น ควรให้ผู้ประกอบวิชาชีพสมทบด้วยเพื่อให้เกิดความตระหนักและรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่

๗. การกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการจ่ายเงินชดเชยบางกรณีถือเป็นเรื่องสำคัญ เช่น อัตราการจ่ายเงินชดเชยกรณีเสียชีวิตหรือพิการ เป็นต้น จึงควรกำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติให้มีความชัดเจน

๘. ควรกำหนดกลวิธีให้ผู้ให้บริการและผู้รับบริการสาธารณสุขมีความสัมพันธ์ที่ดีอย่างเป็นรูปธรรม เช่น ผู้ป่วยได้รับความเสียหายจากการให้บริการของโรงพยาบาล เมื่อโรงพยาบาลทราบเรื่องก็เร่งดำเนินการ

ให้ความช่วยเหลือและขอเงินชดเชยจากกองทุนให้แก่ผู้ป่วย โดยที่ผู้ป่วยไม่ต้องดำเนินการฟ้องร้องด้วยตนเอง ก็จะทำให้ความสัมพันธ์ของผู้ให้และผู้รับบริการสาธารณสุขดีขึ้นและลดปัญหาการฟ้องร้องได้ เป็นต้น

### **นายกษิต ภิรมย์**

เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุข พ.ศ. .... อาจไม่ได้คุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุข แต่กลับทำให้แพทย์ พยาบาล โรงพยาบาล และบริษัทฯ ไม่ต้องรับผิดชอบความผิดพลาดที่เกิดขึ้น โดยให้กองทุนคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุขซึ่งเป็นภาษีของประชาชนทำหน้าที่ชดเชยความเสียหายให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบแทน รวมทั้งยังไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการตรวจสอบสถานพยาบาลและบริษัทฯ ที่เกิดปัญหาด้วย ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัติควรมุ่งตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนโดยเฉพาะผู้ยากไร้ ไม่ใช่การปิดปากคนจนให้ต้องรับค่าชดเชยเพื่อยุติเรื่อง เพราะไม่มีเงินไปฟ้องและสู้คดีในศาล ซึ่งอาจจะขัดต่อหลักกฎหมายและหลักมนุษยธรรม

### **นายคุรุจิต นาครทรรพ**

๑. หากสถานพยาบาลเอกชนอยู่ในนิยามคำว่า “สถานพยาบาล” ตามมาตรา ๓ แห่งร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุข พ.ศ. .... ย่อมส่งผลให้แพทย์ พยาบาล และโรงพยาบาลเอกชนเป็นผู้ได้รับผลกระทบด้วย จึงควรรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องให้ครบทุกฝ่าย

๒. ควรกำหนดรายละเอียดและมาตรฐานความเสียหายที่ทำให้เกิดสิทธิที่จะได้รับเงินชดเชยจากกองทุนคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุขให้ชัดเจน เพื่อป้องกันการฟ้องร้องคณะกรรมการกรณีวินิจฉัยการจ่ายค่าชดเชยให้แก่ผู้รับผลกระทบด้วย

๓. ร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุข พ.ศ. .... มาตรา ๗ (๑) กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธานกรรมการคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุข ซึ่งข้อเท็จจริงพบว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขมีภารกิจมากและภารกิจของคณะกรรมการไม่ใช่การบริหารเชิงนโยบาย ดังนั้น ควรให้ข้าราชการประจำเป็นประธานกรรมการ เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการเป็นไปด้วยความรวดเร็ว

๔. ควรกำหนดให้ชัดเจนกรณีการจ่ายค่าชดเชยต้องใช้จ่ายเงินจากกองทุนซึ่งผู้ได้รับผลกระทบเป็นสมาชิกกองทุนนั้นอยู่และไม่ใช้เงินข้ามกองทุนมาจ่ายชดเชยให้ผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุข เช่น ผู้ได้รับผลกระทบเป็นสมาชิกกองทุนหลักประกันสุขภาพแห่งชาติก็ควรได้รับเงินชดเชยจากกองทุนดังกล่าว ไม่ควรนำเงินจากกองทุนประกันสังคมหรือกองทุนสวัสดิการรักษายาบาลข้าราชการมาจ่ายชดเชย เป็นต้น เพื่อป้องกันปัญหาเกี่ยวกับการจ่ายเงินข้ามกองทุนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

### **พลอากาศตรี เณิมชัย เครืองาม**

ประเด็นปัญหาของร่างพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุข พ.ศ. ....

๑. เนื่องจากร่างพระราชบัญญัติยึดหลักการชดเชยเยียวยาผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุขให้เร็วที่สุดโดยไม่ต้องพิสูจน์ความถูกต้อง ซึ่งแตกต่างกับหลักการพิสูจน์ความผิดโดยไม่มี ความผิด กล่าวคือ การบริการทางการแพทย์เป็นวิทยาศาสตร์สามารถพิสูจน์ความถูกต้องได้ แต่ผู้ปฏิบัติงานทางการแพทย์ไม่มีความผิด เพราะมีมาตรฐานและจริยธรรมทางวิชาชีพควบคุมอยู่แล้ว

๒. มาตรา ๕ กำหนดว่า ผู้ได้รับผลกระทบมีสิทธิได้รับเงินชดเชยจากกองทุนคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุขโดยไม่ต้องพิสูจน์ความรับผิดชอบ แต่มาตรา ๖ กำหนดว่า ผู้ได้รับผลกระทบ

จะไม่มีสิทธิได้รับเงินชดเชยหากเกิดกรณีพัฒนาการของโรคที่เกิดขึ้นตามปกติหรือเป็นเหตุสุดวิสัย จึงเห็นได้ว่า ทั้ง ๒ มาตรการมีสาระสำคัญที่ขัดแย้งกัน กล่าวคือ หากไม่มีการพิสูจน์จะไม่สามารถวินิจฉัยได้ว่าเป็นกรณีพัฒนาการของโรคตามปกติหรือเป็นเหตุสุดวิสัย

๓. ร่างพระราชบัญญัติกำหนดให้ใช้เงินงบประมาณหรือเงินภาษีสำหรับการจ่ายค่าชดเชยผู้ได้รับผลกระทบแล้วคดีเรื่อง รวมทั้งไม่มีการไล่เบี้ยจากผู้กระทำผิด ซึ่งแตกต่างกับพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕ มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ กล่าวคือ ให้ผู้รับบริการได้รับเงินช่วยเหลือเบื้องต้นกรณีได้รับความเสียหายจากการรักษาพยาบาลแล้วหาผู้กระทำไม่ได้หรือหาผู้กระทำผิดได้แต่ไม่ได้รับค่าเสียหายในเวลาอันควรเมื่อสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติได้จ่ายเงินช่วยเหลือเบื้องต้นแก่ผู้รับบริการแล้วก็มีสิทธิไล่เบี้ยเอาจากผู้กระทำผิดได้

๔. หากร่างพระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้ในอนาคต ผู้เจ็บป่วยจะอยู่เสียชีวิตที่โรงพยาบาล แทนการกลับไปเสียชีวิตที่บ้านเช่นที่ผ่านมา รวมทั้งแพทย์ พยาบาลและบุคลากรทางการแพทย์จะถูกร้องเรียนหรือถูกกล่าวหาเพิ่มมากขึ้น เพราะเมื่อมีการร้องเรียนก็จะได้รับค่าชดเชยตามกฎหมายโดยไม่ต้องพิสูจน์ความถูกต้อง

จึงเห็นได้ว่า ร่างพระราชบัญญัตินี้มีบุคคลที่มีความคิดเห็นต่างว่ามีผลกระทบต่อวงการสาธารณสุขเป็นจำนวนมาก สภาวิชาชีพที่เกี่ยวข้องทุกสภามีความเห็นค้านร่างพระราชบัญญัตินี้ โดยขอให้แนบเอกสารลายลักษณ์อักษรที่เสนอความคิดเห็นต่าง ข้อสังเกตและข้อทักท้วงจากสภาวิชาชีพและบุคคลภายนอกที่เคยเสนอต่อรัฐบาลแนบไปกับร่างพระราชบัญญัตินี้ในทุกขั้นตอน

#### **นายวิทยา แก้วภราดัย**

คณะกรรมการข้าราชการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ควรรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วนที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริการสาธารณสุข โดยเฉพาะบุคลากรทางการแพทย์ เช่น แพทย์ พยาบาล เป็นต้น เพื่อให้การดำเนินการปฏิรูปกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุข เป็นไปอย่างเหมาะสมและเป็นธรรมกับทุกฝ่าย อันจะเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ให้และผู้รับบริการสาธารณสุขต่อไป

#### **นายสุรินทร์ จิรวินิชย์**

เนื่องจากการปฏิรูปกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้ได้รับผลกระทบจากการบริการสาธารณสุข มีความเกี่ยวข้องกับการกองทุนเงินทดแทน ซึ่งเป็นการจ่ายเงินทดแทนให้แก่ลูกจ้าง ในกรณีที่ลูกจ้างประสบอันตรายหรือเจ็บป่วยอันเนื่องมาจากการทำงานให้แก่นายจ้างด้วย ดังนั้น คณะกรรมการข้าราชการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม จึงควรนำพระราชบัญญัติเงินทดแทน พ.ศ. ๒๕๓๗ มาพิจารณาประกอบเพิ่มเติม เพื่อให้การปฏิรูปเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นไปอย่างรอบคอบและครอบคลุมกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด อันจะทำให้หลักการในกฎหมายต่าง ๆ มีความสอดคล้องตรงกันต่อไป

---

กลุ่มงานคณะกรรมการการป้องกันและบรรเทา  
ผลกระทบจากภัยธรรมชาติและสาธารณภัย  
สำนักกรรมการ ๓